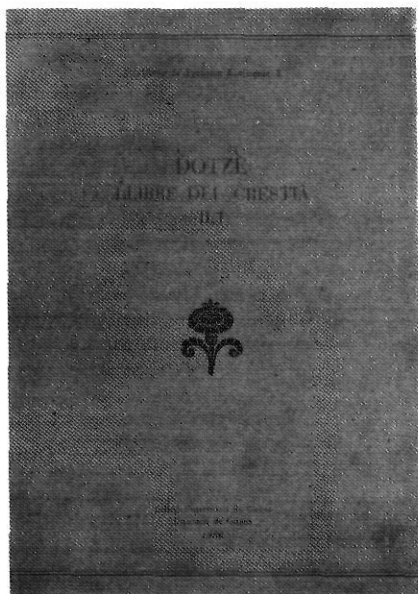

BIBLIOGRAFIA GIRONINA

La reparació d'una injustícia

Francesc Eiximenis,
O.F.M., *Dotzè llibre del
Crestià*, Segona part,
volum primer. Col·legi
Universitari de Girona,
Diputació de Girona, 1986.

Exactament sis-cents anys separen aquest volum del *Dotzè del Crestià*, el primer de l'edició de les Obres de Francesc Eiximenis, de la còpia autògrafa del franciscà gironí, acabada, segons tots els indicis, a València al final del 1386. Sis-cents anys i alguns centenars de quilòmetres. Possiblement un home de l'Edat Mitjana hi hagués vist una relació simbòlica i hagués recordat aquell famós versicle del *Llibre de la Saviesa*, XI, 21, que fa: *Omnia in mensura et numero et pondera disposuisti*. No saltres, homes de les acaballes del segon mil·lenni, dissortadament no hi sabem veure cap connexió simbòlica, sinó només la reparació d'una injustícia, l'inici de la recuperació de l'obra —insuficientment editada fins ara, sovint pràcticament desconeguda— d'un dels escriptors més importants de la tardor de l'Edat Mitjana i que ens pot ajudar a conèixer més i millor aquesta època. Una fel·lícula iniciativa del Col·legi Universitari i de la Diputació de Girona ho ha fet possible.

Del *Dotzè del Crestià* només en teníem, fins ara, edicions parcials: el *Regiment de la Cosa Pública* (E.N.C. nº 13) i fragments i capítols escampats en diverses antologies, entre les quals cal destacar la d'Albert G. Hauf —Lo

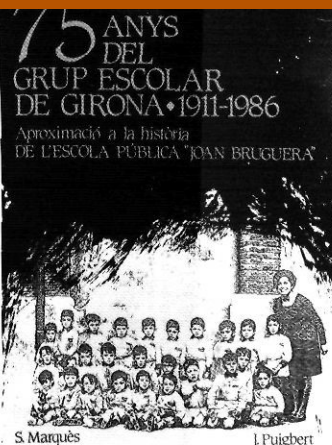
Crestià, MOLC nº 98, extens i utilíssim recull que inclou una seixantena de capítols d'aquest llibre. N'hi ha també edicions incunables valencianes, igualment incompletes, una de les quatre primeres parts del *Dotzè* (1484) i una altra del *Regiment de la Cosa Pública* (1494). El present volum, dedicat al cinquè tractat del llibre, que mai no havia estat editat, omple, doncs, un buit i posa a l'abast dels lectors una riquíssima font d'informació sobre la vida cortesana i política de la Corona d'Aragó a la darreria del XIV.

Aquest cinquè tractat del *Dotzè* pertany a la tradició dels *De regimine principum* i, com a tal, és una monografia sobre l'educació i conducta de reis i prínceps i sobre l'art de governar. Tot plegat escrit en la prosa clara i amena d'Eiximenis i trufat amb abundosos *exemplis* i històries amb què Eiximenis amorozeix el tractat a tall d'il·lustració literària dels seus consells. Els capítols sobre l'educació i els codis de conducta de la reialesa són plens d'observacions interessantíssimes sobre la vida quotidiana, els costums i la mentalitat cortesanes i mereixen un estudi detallat, que s'hauria de fer tenint en compte d'altres obres fins, com ara el *Terç del Crestià* o el *Llibre de les dones*. Llegiu, per exemple, les planes dedicades a les pràctiques religioses de reis i prínceps, a les lectures recomanades per Eiximenis —amb la defensa de l'alfabetització de les dones—, als codis de conducta gestual, gastronòmica i sexual —amb consells sobre quin és el moment més adequat per a la generació d'infants—, als vestits... i hi descobrireu l'esperit d'una època i d'una classe social.

Els capítols sobre la política i el govern dels reis són també d'un gran interès. Eiximenis, a partir dels grans tractats polítics escolàstics i de les grans col·leccions de dret civil i canònic, analitza i exemplifica profusament les bases morals del bon govern (generositat, humilitat, justícia, cortesia...). Estudia també problemes polítics concrets, com ara el de la tirania, i dedica una llarga sèrie de capítols, de caràcter marcadament jurídic, a la guerra i la pau. Cal posar en relleu, pel que fa a la situació política del moment en què fou escrit el llibre, les contínues crítiques contra els consellers reials i els curials que es fan en general i en els *exemplis*. És molt aguda, en aquest sentit, la comparació, insinuada en el pròleg, entre el capítol 646 del *Dotzè* i *Lo Somni*.

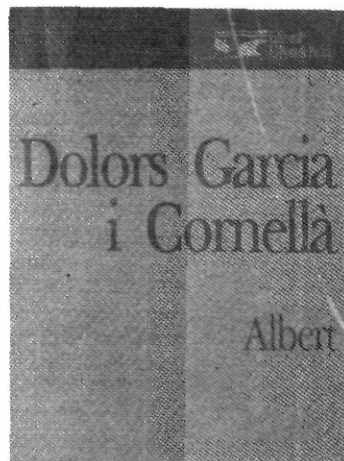
En síntesi, aquest primer volum, pulcrament editat, de les Obres de F. Eiximenis ofereix una àmplia gamma de centres d'interès i de vies d'investigació que caldrà anar completant i ampliant amb la publicació de les altres parts del *Dotzè* i de la resta de l'obra del gran escriptor franciscà.

XAVIER RENEDO I PUIG

MARQUÉS, Salomó
i PUIGBERT, Joan:
*75 anys del Grup Escolar
de Girona 1911-1986*.
(Aproximació a la història
de l'Escola Pública
"Joan Bruguera").
Editora: Escola pública
"Joan Bruguera", 1ª edició,
1986, Girona. 79 pp.

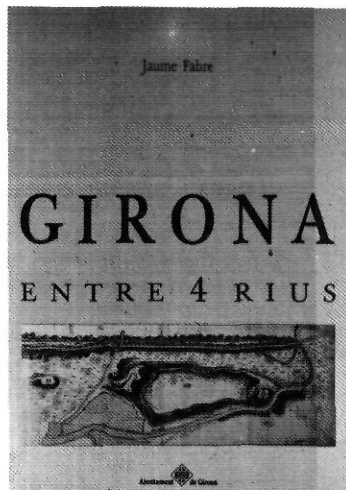
En aquest aplec de pàgines es recullen aquelles dades i moments més importants de la història del Grup Escolar de Girona, avui col·legi públic "Joan Bruguera". El treball s'agrupa en diverses etapes perquè en cada una d'aquestes hi ha aspectes peculiars que es volen subratllar. I s'ha fet tenint present el context general gironí i català des del qual es justifica i pot comprendre's la història del Grup Escolar. Acompanyen el text documents originals i/o de primera mà (actes del claustre del Grup Escolar, actes municipals, lleis i documents oficials, memòries personals...).

GARCIA I CORNELLÀ,
Dolors: Albert.
Editorial El Pont de Pedra,
1ª edició, 1986, Girona.
75 pp.

Amb l'obra "Albert", que dona títol al present volum, Dolors Garcia va obtenir el primer premi de narració curta "Just M. Casero" l'any 1985. La Maria Mercè Roca ens diu al pròleg: "Com el títol de la narració; tot és l'Albert: que parla, que ho omple tot, que t'agafa i et fa patir perquè t'expli- ca poques coses". (...) "Hauria de preguntar a l'autora si és veritat. M'agradaria que em digués que és literatura, però em fa por que em digui que no".

BIBLIOGRAFIA GIRONINA

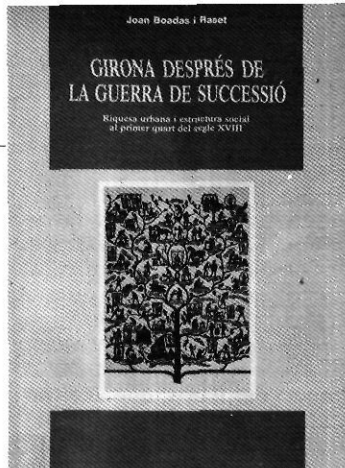
FABRE, Jaume:
Girona, entre 4 rius.
(L'origen dels carrers i
barris de la ciutat).
Ajuntament de Girona,
1ª edició, 1986, Girona.
262 pp. + Índex.

Girona disposa finalment d'un llibre d'història urbana, com diu Joaquim Nadal en la presentació. Un llibre que vol ésser una síntesi global, un panorama cronològic, una precisió acurada d'una realitat canviant de la ciutat. Aquest llibre vol fer servei al nombre més gran de persones possible: als mestres, als alumnes, als polítics, als periodistes, a tots els qui viuen a Girona. És per això que els punts de vista sobre el creixement de la ciutat es donen a conèixer de la manera més planera i entenedora possible.

Girona, immortal.
(Pròleg i selecció de textos
de Josep Maria Gironella.
Aquarel·les d'Estrada
Vilarrasa). Editorial AUSA,
1ª edició, 1986, Sabadell.
133 pp.

Es tracta d'un catàleg exhaustiu de les bel·leses de la ciutat, vistes per la retina de l'artista vigatà Estrada Vilarrasa que, amb una notable plasticitat, ha sabut captar el clima, l'atmosfera de Girona, a través de les seves aquarel·les, copiosament reproduïdes en aquest llibre. L'autor ha trepitjat Girona al llarg de les quatre estacions de l'any, perseguint el color de cada instant, el matis més significatiu.

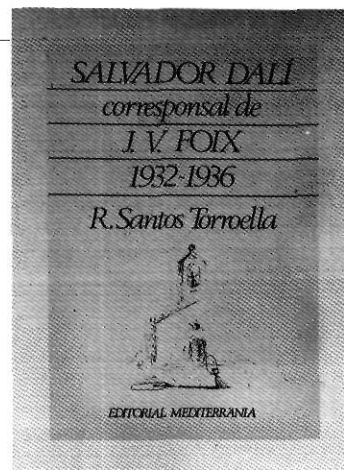

BOADAS I RASET, Joan:
*Girona després de la
Guerra de Successió*
(Riquesa urbana i
estructura social al primer
quart del segle XVIII).
Institut d'Estudis Gironins,
Girona, 1986, 1ª edició.
Col·lecció de Monografies
de l'Institut d'Estudis
Gironins, núm. 13. 262 pp.
+ índex.

En el cas de la Guerra de Successió i Catalunya, els somnis i els mites han escombrat amb gran freqüència els fils de la realitat més punyent. Aquest llibre respon a la voluntat de superar aquesta contradicció historiogràfica. No perd de vista la perspectiva general de la Guerra de Successió i les seves conseqüències negatives per a la trajectòria política de Catalunya. Però és un llibre sense banderes ni heroïsmes, sense proclames ni subvencions. És un llibre sobre Girona tocant de peus a terra en ple segle XVIII.

VALLS, Josep:
L'àngel atònit.
Editorial El Pont de Pedra,
1ª edició, Girona,
novembre 1986. 95 pp.

L'edició que presentem conté dues narracions breus i és un llibre rar, perquè desfà aquell tòpic segons el qual una obra fluida i agradable de llegir ha de ser superficial. Aquestes narracions, especialment "L'àngel atònit", premi Just M. Casero 1984, contenen una densíssima base cultural, històrica i literària, permeten diversos nivells de lectura i, tanmateix, no pesen. Ben al contrari: permeten una degustació plàcida i s'enduen el lector de bracet, tranquil·lament, als moments històrics on situen la trama.

SANTOS TORROELLA, R.:
*Salvador Dalí corresponsal
de J.V. Foix. 1932-1936.*
Editorial Mediterrània,
1ª edició, 1986, Barcelona.
Col·lecció Portlligat, 1. 217
pp. + índex alfabètic.

Els anys que van de 1932 a 1936, als quals corresponen les cartes de Salvador Dalí a J.V. Foix reunides en aquest llibre, van ser els de la culminació del moviment surrealista, a la qual contribuï destacadament el primer. J.V. Foix, atent sentinella, des de les seves pàgines del diari barceloní "La Publicitat", de tot allò que llavors s'esdevenia en l'art, les lletres i la política europea, va tenir en Salvador Dalí un verdader "corresponsal" que l'informava, des del mateix "front d'operacions", de les seves pròpies activitats i de les del grup surrealista.

CUCURELLA, Santiago:
La Catalunya depressida.
Editorial El Llamp,
1ª edició, 1986, Barcelona.
Col·lecció "La Rella". 110 pp.

A partir dels suggeriments rebuts des de final de 1984 amb motiu de la publicació del seu llibre "L'equilibri territorial de Catalunya", l'autor veïà la necessitat de bastir una segona part d'aquell recull de treballs que pretenien ser un simple apropament a la problemàtica de les comarques més depauperades del Principat, de l'organització territorial del país i del seu equilibri ecològic, demogràfic i socioeconòmic.

